

© BOERENBOND

STALBRAND, BETER VOORKOMEN DAN GENEZEN

Tijdens de vierde trefdag van de Varkensacademie, die in november plaatsvond, legde Jan Lobbens van AG-Insurance de focus op de brandverzekering, specifiek voor de landbouw. De presentatie leerde ons dat de nadruk moet worden gelegd op preventie en dat er best voor de start van de nieuwbouw al eens overlegd wordt met de verzekeraar zodat men bepaalde voorzorgsmaatregelen kan nemen om het risico op brand – en bijgevolg de brandverzekeringspremie – zo laag mogelijk te houden. – *Esther Beeckman & Sarah De Smet, Varkensloket; Suzy Van Gansbeke, Departement Landbouw en Visserij*

Voor er een verzekering afgesloten wordt, voert een inspecteur ter plaatse een risicobeoordeling uit. De inspecteur schat de nieuwbouwwaarde van de gebouwen, bespreekt de te verzekeren inhoud en het levend kapitaal, doet een risico-evaluatie en bepaalt de nodige preventiemaatregelen op het bedrijf. Deze risico-evaluatie bepaalt in grote mate de hoogte van de jaarlijkse premie.

Elektriciteit staat met een aandeel van 65% met stip op één als oorzaak van een brand in landbouwgebouwen. Las- en slijpwerken, verlichtingsarmaturen en verwarming in combinatie met brandbare isolatie, stalgassen zoals ammoniak en methaan die zich ophopen, storm- en hagelschade en brandstichting vervollendigen de lijst van meest voorkomende oorzaken van brand.

Wat zijn de aandachtspunten?

Elektrische risico's. Een landbouwbedrijf wordt beschouwd als een industriegebouw. Bijgevolg verplicht het KB van 10 maart 1981 een vijfjaarlijkse keuring van de laagspanningsinstallatie van het bedrijfsgebouwe door een erkend extern keuringsorganisme. De hoogspannings-

.....
**Brandwerend
 isolatiemateriaal kan een
 snelle verspreiding van een
 brand voorkomen.**

installatie moet jaarlijks worden gekeurd. Een verkeerd ontworpen of slecht onderhouden elektrische installatie is een van

de belangrijkste oorzaken van brand in de landbouwsector. Daarom is een goed onderhouden, gekeurde en stofvrije elektrische installatie van vitaal belang in het voorkomen van elektrische defecten. De zekeringen benoemen kan je kostbare tijd besparen als er zich problemen voordoen.

Het stalklimaat en in het bijzonder het ammoniakgehalte in de stal kan het elektriciteitsnetwerk ernstig aantasten en corrosie veroorzaken. Verder is de elektrische installatie onderhevig aan omgevingsfactoren zoals temperatuurverschil-

1 Zorg voor een goed afgesloten elektriciteitskast die stofvrij is en waarbij de kabels geen gebreken vertonen, zoals op foto 2

len, vocht, stof en knaagdieren, wat de kans op een mankement aanzienlijk verhoogt. Slecht geïsoleerde of beschadigde kabels en stopcontacten kunnen een kortsluiting en zelfs brand tot gevolg hebben. De komende jaren zal de hoeveelheid elektronica in de stal in de vorm van sturingsmechanismen en dergelijke enkel nog toenemen. Hierdoor wordt het belang van een degelijk onderhouden elektriciteitsnetwerk alleen maar groter. Vooral als er veel doe-het-zelfwerk bij komt kijken, bestaat het risico dat de elektrische installatie te zwaar belast wordt. Als de zekeringen te zwaar zijn vergeleken met de geleiders, kan dit ertoe leiden dat kabels opwarmen en vervolgens doorbranden. Een aandachtspunt bij de verlichting is om deze niet te dicht bij brandbare materialen te plaatsen, zoals isolatie, aangezien de geproduceerde stralingswarmte een verhoogd risico op een beginnende brand met zich meebrengt. Ook hier is het noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de verlichtingsarmaturen afgesloten en stofvrij zijn.

Compartimentering en keuze isolatiemateriaal maken het verschil

Naast compartimentering binnen eenzelfde gebouw, is ook de afstand tussen verschillende gebouwen op het bedrijf van belang. Volgens bijlage 6 (1 maart 2009, Koninklijk Besluit tot wijziging van het KB van 7 juli 1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen) is de minimale tussenafstand tussen de verschillende gebouwen de hoogte van de hoogste gevel. Bij een eventuele brand kunnen

Figuur 1 Voorbeeld van een classificatie van sandwichpanelen - Bron: Varkensacademie

de muren van het ene gebouw niet op een ander gebouw vallen of kan een brand niet overslaan, waardoor het risico beter gespreid is. Vaak wordt een minimale afstand van 10 meter tussen agrarische gebouwen vooropgesteld, maar in de praktijk staan de stallen echter vaak dicht bij elkaar waardoor een overslaande brand moeilijk te voorkomen is.

Een ander belangrijk aspect is de keuze van isolatiemateriaal. Vaak wordt pur (polyurethaan) of pir (polyisocyanuraat) gebruikt in combinatie met een aluminiumlaag. Bij een brand zorgt reeds een beperkte hitte voor het loskomen van de

aluminiumlaag, waardoor het isolatieschuim dat zich eronder bevindt zeer snel kan ontbranden. Een snelle verspreiding van de brand via het dak is op dat moment zeer waarschijnlijk, terwijl de brandende druppels isolatie de brand kunnen verder zetten op de grond. Om een snelle verspreiding van een mogelijke brand te voorkomen, kan isolatiemateriaal gebruikt worden dat brandwerend behandeld is. Een brandbare stof wordt dan zodanig gecoat dat deze moeilijker brandt, zoals bijvoorbeeld pir-platen waarin glasvezels zijn verwerkt. Een andere mogelijkheid is het gebruik van minerale wol (glas- of steenwol) die van oorsprong reeds onbrandbaar is. Ook dakcompartimentering en het gebruik van sandwichpanelen met een goede classificatie (figuur 1) verlagen het risico op de verspreiding van een beginnende brand drastisch.

Verwarming

Het sporadisch gebruik van verplaatsbare verwarmingstoestellen is evenzeer een hoge risicofactor voor brand. Ook het gebruik van een warmtelamp (in de kraamstal) is niet zonder gevaar. Een correcte ophanging aan een stevige ketting waarbij het streamsnoer onbereikbaar is voor de dieren, is van cruciaal belang. De minimale ophanghoogte van de lamp is 60 cm en de lamp moet ver genoeg hangen van de dieren en van brandbare materialen. Nog volgens bijlage 6 is het verplicht om de brander met een automatisch blusapparaat in een aparte ruimte te plaatsen, die afgesloten is door een branddeur. De opslag van brandbare materialen in dezelfde ruimte als de brander is verboden. ■

ENKELE EENVOUDIG TOEPASBARE PREVENTIETIPS

Door enkele kleine aanpassingen te doen, kan het risico op brand al aanzienlijk verkleind worden. Onderstaande maatregelen vragen een minimale investering in tijd en geld, waardoor ze gemakkelijk toepasbaar zijn.

- Zorg ervoor dat de stal en omgeving goed onderhouden zijn en maak de elektrische installaties en verlichtingsarmaturen regelmatig stofvrij;
- Stockeer geen machines en voer geen slijp- en laswerkzaamheden uit op plekken waar brandbare materialen zoals hooi of brandstof opgeslagen worden, of waar mestgassen (zoals methaan en ammoniak) zich kunnen ophopen;
- Zorg ervoor dat de isolatie van de elektriciteitskabels en verlengsnoeren niet beschadigd wordt door stof, vocht,

ammoniak of ongedierte. Maak hiervoor gebruik van kabelgoten;

- Hou luchtinlaten en ventilatiekanalen vrij om een goede ventilatie te bekomen;
- Gebruik warmeluchtkanonnen niet in de buurt van brandbare materialen;
- Zorg ervoor dat de verwarmingsketel in een aparte ruimte staat waar geen brandbare materialen opgeslagen worden;
- Respecteer een algemeen rookverbod in de stal (ophoping van brandbare gassen);
- Ventileer voldoende bij het leegmaken van de mestkelders.